

# مبانی تعیین اصحاب دعوا در دادرسی مدنی

www.ketab.ir

مؤلفان:

محمدتقی آئینه بیگی، فرانک آئینه بیگی



|                                                    |          |
|----------------------------------------------------|----------|
| <b>فصل اول: آشنایی با مفاهیم</b>                   | <b>۳</b> |
| مفهوم دادرسی                                       | ۳        |
| گفتار اول) تعریف دادرسی                            | ۳        |
| گفتار دوم) انواع دادرسی                            | ۴        |
| بند دوم: آدرسی استثنایی                            | ۵        |
| مفهوم دادرسی مدنی                                  | ۹        |
| گفتار اول) تعریف آیین دادرسی مدنی                  | ۹        |
| گفتار دوم) معنای آیین دادرسی مدنی                  | ۹        |
| گفتار سوم) خصوصیات آیین دادرسی مدنی                | ۱۰       |
| بند اول: از جهت امری یا تکمیلی بودن                | ۱۰       |
| بند دوم: از جهت ارتباط با نظم عمومی                | ۱۰       |
| بند سوم: از جهت عطف به ما سبق شدن                  | ۱۱       |
| بند چهارم: از جهت شکلی یا ماهوی بودن               | ۱۱       |
| مفهوم خواهان و خوانده                              | ۱۲       |
| گفتار اول) مفهوم خواهان                            | ۱۲       |
| گفتار دوم) مفهوم خوانده                            | ۱۳       |
| شرایط تحقق و اقامه دعوا                            | ۱۳       |
| گفتار اول) شرایط تحقق دعوا                         | ۱۳       |
| گفتار دوم) شرایط اقامه دعوا                        | ۱۶       |
| بند اول: نفع                                       | ۱۶       |
| بند دوم: سمت                                       | ۱۷       |
| بند سوم: اهلیت                                     | ۱۸       |
| مفهوم شخصیت حقیقی و حقوقی در تعیین خواهان و خوانده | ۲۱       |
| گفتار اول) مفهوم و ویژگی های شخص حقیقی             | ۲۱       |

|                |                                                                |
|----------------|----------------------------------------------------------------|
| ۲۱.....        | بند اول: مفهوم شخص حقیقی                                       |
| ۲۱.....        | بند دوم: ویژگی های شخص حقیقی                                   |
| ۲۳.....        | گفتار دوم) مفهوم و ویژگی های شخص حقوقی                         |
| ۲۳.....        | بند اول: مفهوم شخص حقوقی                                       |
| ۲۳.....        | بند دوم: ویژگی های شخص حقوقی                                   |
| <b>۲۶.....</b> | <b>فصل دوم: حقوق و تکالیف خواهان و خوانده در دادرسی مدنی</b>   |
| ۲۶.....        | اصل تناظر                                                      |
| ۲۷.....        | گفتار اول) هم، منشأ و دامنه اصل تناظر                          |
| ۲۷.....        | بند اول: مفهوم اصل تناظر                                       |
| ۲۸.....        | بند دوم: منشأ اصل تناظر                                        |
| ۳۱.....        | بند سوم: اصل تناظر در قانون ا.د.م.                             |
| ۳۲.....        | بند چهارم: رعایت اصل تناظر در سوز خواهان                       |
| ۳۴.....        | گفتار دوم) حقوق و تکالیف خواهان در جلسه اول دادرسی و قبل از آن |
| ۳۵.....        | بند اول: استرداد دادخواست                                      |
| ۳۸.....        | بند دوم: تغییر خواسته یا نحوه دعوی                             |
| ۴۵.....        | بند سوم: جلب شخص ثالث                                          |
| ۴۹.....        | بند چهارم: ایرادات                                             |
| ۵۴.....        | گفتار سوم) تکالیف خواهان در جلسه اول دادرسی                    |
| ۵۴.....        | بند اول: ارائه اصول اسناد                                      |
| ۶۱.....        | بند دوم: حضور در جلسه دادرسی                                   |
| ۶۸.....        | حقوق و تکالیف خوانده                                           |
| ۶۸.....        | گفتار اول) آشنایی با اولین جلسه دادرسی                         |
| ۶۹.....        | گفتار دوم) حقوق و تکالیف خوانده در جلسه اول دادرسی             |
| ۷۰.....        | بند اول: اعتراض به بهای خواسته                                 |
| ۷۱.....        | بند دوم: طرح برخی از طواری دادرسی                              |
| ۷۷.....        | بند سوم: تعرض نسبت به اسناد مورد استناد خواهان                 |
| <b>۸۰.....</b> | <b>فصل سوم: قواعد تعیین خواهان و خوانده</b>                    |

|     |                                                               |
|-----|---------------------------------------------------------------|
| ۸۰  | تعیین خواهان                                                  |
| ۸۰  | گفتار اول) قواعد تعیین کننده خواهان                           |
| ۸۱  | بند اول: قاعده ذینفع بودن                                     |
| ۸۵  | بند دوم: قاعده سیمت داشتن                                     |
| ۹۲  | گفتار دوم) وارث به عنوان خواهان یا خوانده                     |
| ۹۲  | بند اول: دعاوی و محکومیت‌های مدنی                             |
| ۹۳  | بند دوم: لزوم یا عدم لزوم ارائه گواهی حصر وراثت               |
| ۹۷  | تعیین خواهان در دیوان عدالت اداری                             |
| ۹۷  | ۷ گفتار اول) رویکردها نسبت به شخص خواهان در دیوان عدالت اداری |
| ۹۸  | بند اول: رویکرد نظری: صلاحیت خاص دیوان عدالت اداری            |
| ۱۰۲ | بند دوم: رویکرد حریه صلاحیت عام دیوان عدالت اداری             |
| ۱۰۳ | بند سوم: رویکرد مطلوب و بار شخصیت خواهان در دیوان عدالت اداری |
| ۱۰۷ | گفتار دوم) ایراد عدم احراز سیمت دادخواه در قانون آ.د.م.       |
| ۱۱۱ | تعیین خواننده و اقسام آن                                      |
| ۱۱۲ | گفتار اول) تعیین خواننده                                      |
| ۱۱۷ | گفتار دوم) خواننده و صلاحیت دادگاه                            |
| ۱۱۹ | گفتار سوم) خواننده محجور یا ممنوع از تصرف                     |
| ۱۱۹ | بند اول: قاعده عمومی در مورد خواننده محجور                    |
| ۱۲۳ | بند دوم: حکم خاص، قیم اتفاقی                                  |
| ۱۲۴ | <b>نتیجه گیری</b>                                             |
| ۱۲۷ | <b>پیشنهادهات</b>                                             |
| ۱۲۸ | <b>فهرست منابع</b>                                            |

## پیشگفتار

موضوع تعیین خواهان در بسیاری از موارد بسیار اساسی و مهم است. همچنین در باب تعیین خوانده نیز مسئله واجد اهمیت است. به عنوان مثال بسیار اتفاق می افتد که شخصی که حق ادعایی علیه اوست به درستی مشخص نیست، چه کسی است لذا محاکم به صراحت در اینگونه موارد رای بر عدم استماع دعوا صادر می کنند یا در برخی موارد شخص خواهان هر شخصی را که می بایست طرف دعوا قرار دهد را طرف قرار می دهد. باز نیز در این حالت دعوا با دو مشکل اساسی مواجه بوده است.

این نکته باید مورد توجه قرار گیرد که تعیین خواهان و مهم تر از آن، تعیین خوانده یا خواندگان یکی از موارد بسیار مهم دادرسی مدنی می باشد زیرا اگر شخصی اشتباهاً خود را خواهان تلقی نماید به واسطه این اشتباه، دادخواستی علیه خوانده مطرح نماید؛ ممکن است متحمل هزینه ها گردد که نباید می شد و در طرف مقابل، خواهان شخصی را خوانده قلمداد کند که در اصل خوانده نبوده و به واسطه اشتباه خواهان ضرری به خوانده وارد شود که شاید بهر آن رای خواهان سخت باشد. در کتاب حاضر بر این شده است که شخصی که می خواهد دادخواستی مطرح نماید را با قواعد تعیین خواهان و خوانده آشنا سازد تا ذینفع بودن یا نبودن خود را با توجه به مطالب پیش رو مشخص نماید.

کتاب حاضر در سه فصل تدوین گردیده است که عبارتند از:

**فصل اول: مفاهیم و کلیات:** در این فصل مواردی همچون مفهوم دادرسی و انواع آن، مفهوم خواهان و خوانده؛ شرایط تحقق و اقامه دعوی و مفهوم شخصیت حقیقی و حقوقی در تعیین خواهان و خوانده مورد بررسی قرار می گیرد.

**فصل دوم: قواعد حاکم بر تعیین خواهان:** در این فصل اصل تناظر و منشأ آن؛ حقوق و تکالیف خواهان و خواننده در جلسه اول دادرسی مورد بررسی قرار می گیرد.

**فصل سوم: قواعد حاکم بر تعیین خواننده:** این فصل بر گرفته از قواعد تعیین کننده خواهان از جمله؛ قاعده ذینفع بودن، قاعده اهلیت داشتن و قاعده سمت داشتن و همچنین وارث بودن به عنوان خواهان و خواننده و در نهایت تعیین خواهان در دیوان عدالت اداری است.